

32^e jaargang

BENTHUIZER TURFJES

april 2023

H. van der Grefte met zijn koeien terwijl de perenbomen al mooi in bloei staan.

In dit nummer:

Mijmeringen bij een prentbriefkaart, de kon. Julianastraat
BenthuiZEN van weleer ... 2

De watersnoodramp, 1953

Nieuwjaarsbijeenkomst 2023

Museumstukken uit de oudheidkamer: koffiemachines

De administratie van Hendrik van der Grefte

Historische Kring Benthuisen

Van de voorzitter

Het nieuwe jaar 2023 is alweer enkele maanden oud. Na de talloze Nieuwjaarsbijeenkomsten in januari waar door de sprekers zoals gebruikelijk werd teruggekeken op 2022 en vooruitgeblikt naar 2023, ook door mij. Bij de terugblik op 2022 werd naast de eigen activiteiten overal aandacht besteed aan het eerste jaar na de Corona-periode en de verschrikkelijke oorlog in Oekraïne. Wij hadden een zeer goed bezochte Nieuwjaarsbijeenkomst voor de leden. Pim Oosterheert van de Bommelzolder in de Weipoort hield een interessant betoog over het leven van Marten Toonder, de auteur van o.a. de verhalen van Olie B. Bommel. Het was tegelijkertijd de opening van de expositie in de tentoonstellingsruimte over deze schrijver en zijn creaties. Deze tentoonstelling is te zien tot medio april. In de rest van het jaar zullen meerdere tentoonstellingen te zien zijn.

Het komende jaar wordt weer een druk jaar. Naast de voorbereiding van de tentoonstellingen zullen we ook weer aandacht besteden aan Koningsdag, Molendag en Open Monumentendag. Bestuurlijk denken we na over het beleid in de komende jaren, met name de digitale archivering van de collectie en het archief van de vereniging worden onder de loep genomen. We zijn nu nog een goede vereniging met veel leden en vrijwilligers. Het spreekwoord 'Regeren is Vooruitzien' is ook bij ons een grote waarheid en tegelijkertijd een grote uitdaging. Samenwerking met gelijkgestemde partners zal ook in 2023 een belangrijke plaats innemen. Eén van de uitspraken van Johan Cruijff is: "Alleen kun je niets doen, je moet het samen doen". Dit is ook bij ons van toepassing.

Bij deze uitgave zenden wij ook een uitnodiging voor de Algemene Ledenvergadering op 12 mei 2023. U bent van harte uitgenodigd deze bijeenkomst bij te wonen.

Afsluitend een jaar vol ambities en uitdagingen waarbij de inzet en medewerking van vrijwilligers op velerlei gebied noodzakelijk is. Denkt U eens na wat en wanneer U voor de vereniging iets kan betekenen.

Jan de Ruiter (voorzitter)

Winkelmeisjes van Verheul bij de koffiemolen, v.l.n.r.: Gerrie Verheul, Tinie Rademaker, Neeltje Bremmer en Janie Voorwinden.
Zie het artikel 'museumstukken uit de oudheidkamer' op pagina 12 en 13.

Van de Redactie

Anneke Bregman - de Groot

Benthuiser Turfje, april 2023. Zeventig jaar geleden vond de watersnoodramp plaats. Dat was ver van BenthuiZEN, maar dan blijken er Benthuisenaren deze gebeurtenis van zeer dichtbij te hebben meegemaakt. Evenals evacuees die in BenthuiZEN verbleven na de ramp. Lees het bijzondere verhaal van de familie Verhoek en de herinneringen van de familie Post. Vindt u koffie ook zo lekker ruiken? In dit Turfje een herinnering aan de koffiemachine zoals die vroeger in de winkel van Jan Verheul stond. Je waant je weer even terug in het oude winkeltje in de Dorpsstraat.

In 1966 werden de eerste huizen aan de kon. Julianastraat gebouwd. Annie Brouwer-Mets is een bewoner van het eerste uur. Leuk om haar mijmeringen over het wonen in de straat te lezen. Peter is weer in oude kranten gedoken. Dan blijkt dat de jeugd van vroeger, evenals die van nu, soms gevaarlijke capriolen uithaalde in het dorp.

Voor de oorlog werkten de meeste mannen op het land. Na de oorlog veranderde dat. In dit Turfje een verhaal over Benthuisense vrouwen en mannen die een baan vonden bij deze werkgevers in onze naburige gemeente.

We hoorden van het overlijden van Gerrie Verheul. Lange tijd hield zij 'het knipselarchief voor de Historische Kring bij. Totdat haar gezondheid dit werk niet meer toeliet. Wij wensen haar dierbaren veel sterkte toe!

Zoals u kunt lezen is de HKB weer present op de Koningsmarkt. Neem er eens een kijkje!

En u vergeet toch niet een bezoekje te brengen aan onze Winkel van Sinkel? Het heerlijkste snoep kunt u daar kopen. En wat is nu fijner om met een lekkere zuurstok of ulevel dit Turfje te lezen!

Nieuwe leden

Mw. B. Zaaier-Plomp, BenthuiZEN
Mw. T.J.N. Olyhoek-Bregman, BenthuiZEN
Dhr. J. Qualm, Boskoop
Dhr. J. Leune, Apeldoorn
Dhr. W. de Ruiter, Zoetermeer
Dhr. A. Laban, Zevenhuizen
Dhr. J. Bij de Vaate, BenthuiZEN
Dhr. K. van Eck, BenthuiZEN
Dhr. J. van Aalst, Hazerswoude-dorp

Overleden (voor zover bij ons bekend)

Mw. G. Verheul, Hazerswoude-dorp

Agenda

22 april Tentoonstelling 'Creatief met Naald en Draad'.
27 april Koningsdag. De HKB staat weer op de Koningsmarkt.
12 mei Algemene ledenvergadering in De Hoeksteen.
13 mei Nationale Molendag, natuurlijk bent u ook welkom in de Oudheidkamer.

Colofon

Benthuiser Turfjes ISSN 1569-058X

Uitgave van de **Historische Kring BenthuiZEN** (HKB)
Postbus 33 – 2730 AA BenthuiZEN
Website: www.historischekringbenthuiZEN.nl
E-mail: info@historischekringbenthuiZEN.nl
Bankrekening NL36 RABO 0307 2564 13
NL54 INGB 0002 1265 49

Opgericht 1 februari 1988.
Statutair vastgelegd bij notariële akte op 22 december 1988.
Inschrijvingsnummer 40447628 in het Verenigingsregister van de Kamer van Koophandel te Leiden.

Dit blad verschijnt 3 x per jaar en is gratis voor de leden van de HKB.

De contributie bedraagt € 15,- per jaar.

Bij verzending per post van het Benthuiser Turfje, € 23,50 euro per jaar.

Niets uit deze uitgave mag worden overgenomen zonder schriftelijke toestemming van de uitgever.

Redactiecommissie:

A. Bregman-de Groot (**eindredactie**)
M. Pos (**redactie-ondersteuner**)
L. Bregman (**fotoredactie**)
Am. Bregman (**afgev. bestuur**)
P. Bazen
M. v/d Haven-Verweij

Vormgeving Twinzet, Leidschendam.
Printwerk Drukkerij Zoeterhage, Zoetermeer.

Kopij voor het volgende Benthuiser Turfje inleveren vóór 15 juli 2023.

De redactie behoudt zich het recht voor artikelen aan te passen en/of in te korten.

Bestuur van de HKB:

J. de Ruiter, voorzitter / secretaris
Vacature: secretaris
P. Bazen, penningmeester
D. van Bavel-Branderhorst, lid
Am. Bregman, lid
K. 't Jong, lid

Oudheidkamer De Negen Turven

(met Winkel van Sinkel)
Dorpsstraat 139, 2731 AN BenthuiZEN

Illustraties in dit blad komen uit het archief van de Historische Kring BenthuiZEN, tenzij anders vermeld.

Mijmeringen bij een prentbriefkaart

Groeten uit ... staat er op de meeste prentbriefkaarten. De kaart van de koningin Julianastraat uit 1966 laat alleen een foto van de straat zien. Een foto die een beeld geeft uit die tijd. Rust, groen en als beeld van de stijgende welvaart, auto's. Wie woonde er toen in die huizen? Een vraag voor mevrouw A(nnie) Brouwer-Mets. Zij trouwde op 23-jarige leeftijd met Piet Brouwer. Samen betrokken zij een spiksplinternieuw huis. Koningin Julianastraat 63.

Door: Anneke Bregman - de Groot

Verkering

Annie's verblijf in huize Brouwer bleef niet onopgemerkt. Zoon Piet had wel interesse en zo gebeurde het dat Piet en Annie verkering kregen. Trouwplannen had het stel niet meteen. Annie: "We hebben zeven jaar verkering gehad." In die tijd ging Annie in Zoetermeer in een winkel werken. Ondertussen werd er hard gespaard en aan de uitzet gewerkt. Een huis krijgen was ook in de jaren zestig niet eenvoudig.

Toen Piet op het gemeentehuis ging vragen of er een huis te huur was, vond de ambtenaar dat het stel eerst maar eens moest uitkijken naar een klein huisje. Als ze dan een paar kinderen hadden moesten nog maar eens komen.

Annie: "Boven de schoenmakerij van Jan Vink was ook een etage te huur. Maar er was geen w.c. Om naar het toilet te gaan moesten de bewoners eerst naar beneden, langs de schoenmakerij en dan op het erf achter een schuur naar een zogenaamde 'plonsplee'. Dat wilde ik echt niet."

Annie Mets woonde met haar ouders in een klein arbeidershuisje. "Ik was meer bij mijn grootmoeder, er waren thuis te weinig slaapplekken voor alle kinderen. Ik had het prima naar mijn zin bij oma en speelde veel met mijn buurjongetje Piet Voorwinden. Tiny Pos was mijn vriendinnetje."

Annie liep elke dag naar de School met de Bijbel in het dorp. "Daarna ging ik naar de huishoudschool in Zoetermeer."

De ouders van Annie verhuisden naar de Dorpsstraat. Die huizen staan er nu nog, (Dorpsstraat 112 en 114).

Annie kwam van school en ging aan de slag aan de overkant bij kruidenier Brouwer.

Annie: "Ik werkte niet veel in de winkel. Ik werkte vooral in de huishouding. En er was heel veel te doen. Het was een groot, hokkerig huis, met allerlei zolders, gangetjes en schuren. En mevrouw Brouwer was schoon. Dus elke week moest de buitenboel worden gedaan. En natuurlijk werd de schoonmaak niet overgeslagen. In het voorjaar de grote schoonmaak. In het najaar de 'uithaal'. Al maakte het qua werk nou niet uit hoor."

Briefkaart van de
Julianastraat uit 1966.

14 september 1965, de eerste paal wordt geslagen voor de bouw van de woningen aan de Julianastraat. Op de achtergrond zijn de schuren van boer Van der Eijk te zien.

Julianastraat in 1966
(kruising met de Margrietstraat).

Gelukkig kreeg Piet hulp uit onverwachte hoek. Op een dag bracht hij geld naar Bram Kaashoek, de bankdirecteur van de Boerenleenbank. Annie: "Hij zei tegen Piet dat er huizen zouden worden gebouwd achter de Wilhelminastraat. En dat die huizen wel iets voor ons zouden zijn."

Een huis

Piet Brouwer ging op onderzoek uit en samen met Annie werd een huis gekocht aan de Julianastraat.

Annie: "Het huis kostte 22.000 gulden. Wij hadden een huis in het midden. Kocht je een hoekhuis dan kostte dat 3000 gulden meer. Van dat geld kon je ook je inboedel en gordijnen betalen. Dat deden we dus ook."

Het huis had nog geen centrale verwarming. Annie: "We konden kiezen tussen een petroleumkachel of een kolenkachel. Ik kreeg hoofdpijn van de petroleumlucht dus de keus voor een kolenkachel was snel gemaakt. Pas later kwamen er gevelkachels en werd de schoorsteen opgeruimd. En sinds een paar jaar hebben we centrale verwarming. Onze meubels kochten we bij Van der Goes. Die had geen showroom. Ik liet gewoon een paar plaatjes zien en dan werd het besteld. In de keuken stond wel een echt gasfornuis. Met een oven. Mijn nichtjes kwamen nog wel eens cake bakken. Dat was altijd erg gezellig."

Getrouwd

Nadat het huis was opgeleverd werd er getrouwd. Annie was 23 jaar, Piet was precies 10 jaar ouder. De trouwjurk werd gekocht. "Ik naaide wel veel kleding zelf, maar mijn bruidsjurk kocht ik bij 'De Duif' in Den Haag. We hadden ook twee bruidsmisjes, twee nichtjes. Ditha Brouwer, een nichtje van Piet en Agnes Roggeveen, een nichtje van mij. De receptie was bij Van Staalduinen. Het feest werd gehouden bij Veelenturf in Zoetermeer." De mooie foto's werden door Lindhout gemaakt. Een veelgevraagde fotograaf door Benthuiser aanstaande echtparen. Annie heeft nog prachtige foto's in een mapje.

Het huwelijk betekende wel het einde van Annie's werk. "Dat was toen zo, je kreeg ontslag als je trouwde. Ik weet nog wel dat ik soms boven in de

slaapkamer vol verlangen naar de winkel keek. (Er stonden verder nog geen huizen, je keek zo Zoetermeer in)". Na twee jaar kregen Piet en Annie hun eerste kind, een zoon. Vier jaar later volgde een dochter.

Ruim vijftig jaar hebben Piet en Annie samen in de Julianastraat gewoond. De kinderen zijn allang de deur uit. Er kwamen kleinkinderen en Annie hoopt in de zomer overgrootmoeder te worden. Haar man overleed zes jaar geleden. Nu woont zij er alleen. Wat blijft zijn de herinneringen en de verzuchting hoe snel de tijd is gegaan.

Trouwdag van Piet en Annie met hun bruidsmisjes, Agnes en Ditha.

BenthuiZEN van weleer ... 2

Maarten van Rossem oppert dat het vak 'Geschiedenis' terug moet op alle scholen in het voortgezet onderwijs. Nu zijn we natuurlijk niet voornemens om deze oproep in de 'Benthuizer Turfjes' te gaan verwezenlijken, maar in deze rubriek toch kleine stukjes geschiedenis uit ons mooie dorpje en haar omgeving.

Samengesteld door: Peter Bazen

Je hoort tegenwoordig van ouderen de volgende uitdrukkingen: "die jeugd van tegenwoordig" of "vroeger? Vroeger was alles beter". Laat de geschiedenis toch geluiden horen dat het vroeger toch ook niet altijd alles was.

Hiervan een tweetal voorbeelden.

Rechts een artikel gevonden in 'De Rijnbode' van 22 juli 1877.

Hieronder de familie Van der Spek. Derde van rechts staat Paulus van der Spek, ongedeerd gebleven tijdens de brand.

Bij het zware onweder van Dinsdagavond werd de watermolen, bewoond door J. Verheul, staande in den Gelderswoudschen polder onder BenthuiZEN, door het hemelvuur getroffen.

De bliksem sloeg door de kap op den zolder en vervolgens, door schoorsteen en woonvertrek, in den kelder, alwaar hij een uitweg schijnt gevonden te hebben. Hoewel de zolder als in rook gevuld was, was er echter van brand niets te bespeuren.

De verwoesting door hem aangericht, bepaalt zich dan ook tot het afslaan van eenige splinters van binten en zolderplanken.

Het twaalfjarig zoontje van den molenaar, alleen zich in het woonvertrek bevindende, bleef gelukkig ook ongedeerd.

Tijdens datzelfde weder werd te BenthuiZEN een koebeest van den landbouwer L. Noordam in de weide door den bliksem gedood.

Nr. 226. Zondag 22 Juli. 1877.

DE RIJNBODE.

Nieuws- en Advertentieblad

VOOR ALPHEN, OUDSHOORN, AARLANDERVEEN en OMSTREKEN.

BenthuiZEN. Een hevige brand woedde 11. Woensdag-avond in de Hoogeveen onder deze gemeente. De bouwmanwoning bewoond door den landbouwer P. van der Spek aldaar, werd een prooi der vlammen. Persoonlijke ongelukken hebben daarbij niet plaats gehad; die gunstige afloop is uitsluitend toe te schrijven aan het toevallig daar per rijtuig passeeren van een landbouwer onder Zoeterwoude, die de bewoners uit hunnen slaap wekte, en deze hebben zich daardoor nog in tijds kunnen redden. Omtrent de oorzaak van den brand loopen geruchten die het der Justitie vrij zeker ter taak zullen maken een ernstig onderzoek in te stellen; men spreekt toch van turf- asch, gevonden in een der hooibergen en verdiept zich in gissingen hoe die asch daar gekomen kan zijn, ofschoon bij niemand verdenkingen tegen de bewoners bestaat.

Ook in andere opzichten zal de tusschenkomst der Justitie, waarschijnlijk zeer gewenscht en noodig zijn. Men hoort toch, dat BenthuiZEN's spuitgasten of andere ingezetenen, op alle behalve betamelijke wijze, hunnen erkentelijkheid hebben betuigd voor de diensten door inwoners van Hazerswoude, met een der spuiten bewezen, en van tamelijk ernstige bedreigingen tegen den te Hazerswoude gestationeerde rijks-veldwachter geuit, waardoor deze zich zelfs genoodzaakt heeft gezien tegen overmacht niet bestand, zich schuil te moeten houden, terwijl eenige waarschijnlijk door sterken drank opgewonden BenthuiZEN's, een brandmeester van Hazerswoude een gedwongen bad in een sloot hebben bezorgd.

Bevat slechts de helft der loopende geruchten waarheid, dan is het te wenschen dat de Justitie zich in deze sterk zal doen gelden en de schuldigen hunnen welverdiende straf niet zullen ontgaan.

Als tweede, uit de Rijnbode van 22 juli 1894, een klein stukje met zwaar onweer met een gelukkige afloop of toch niet ...

LEIDSCH DAGBLAD

Directeur: E. A. E. van Dishoeck
Hoofdredacteur: J. Brouwer

DAGBLAD VOOR LEIDEN EN OMSTREKEN
f 7.50 per kwartaal; f 2.55 per maand; f 0.59 per week

Witte Singel 1, Leiden Giro no 57055
Telefoon Directie en Administratie: 25041; Redactie 21507

Jeugd veroorzaakte bijna een dijkbreuk

GEVAARLIJK SPEL IN BENTHUIZEN

Het moeras, noordwestelijk van de Graaf van Bloisstraat in BenthuiZEN, ligt beneden het waterpeil in de Benthuizer ringvaart. Deze vaart is van dit gebied gescheiden door een dijk van slechts enkele meters. Vorige week hebben enkele knapen getracht een watergeultje te graven, waardoor het vaartwater naar binnen zou kunnen stromen, doch zulks kon tijdig worden verijdeld.

Dezer dagen werd het bestuur van de bouwvereniging „Algemeen Belang” gewaarschuwd, dat andermaal een poging tot een geulverbinding was ondernomen.

Een nader ingesteld onderzoek wees uit, dat de dijk terzake vrij modderig was vanwege de doorbraakpogingen, weshalve het dienstig werd geoordeeld om een laag grond ter versterking aan te brengen.

Dringend wordt ouders verzocht hun kroost te verbieden zich daar op te houden, aangezien een dijkbreuk zeer ernstige gevolgen voor de bewoners in de omgeving van het Beelaertspark en de Graaf van Bloisstraat zal hebben!

Het laatste stukje is een stuk 'recenter', namelijk van 28 oktober 1959 uit het 'Leidsch Dagblad'.

Ter informatie:

Op de foto hieronder ziet u links de woning van de familie Bazen (nu op deze plaats de woning van de familie Van der Wel) rechts op de foto het huisje van de familie Van Veen, later is daar de eerste woning van de Graaf van Bloisstraat gebouwd.

Tussen deze woningen ziet u een moerasgebied welke ook gebruikt werd als vuilstort. Later werden hier de huizen van de Van Leeuwenhoekweg gebouwd.

De watersnoodramp, 1953

In februari van dit jaar was het precies zeventig jaar geleden dat de dijken doorbraken. Vooral in Zeeland was de schade enorm en verdronken er 1835 personen.

De familie C. Verhoek-Tuijl woonde ten tijde van de ramp in Zeeland. Zoon Arie Verhoek vertelde ons over de gebeurtenissen van het gezin in Zeeland. In ons archief ligt ook al heel lang een ooggetuigenverslag van C. Post over de ramp. Hij was een van de evacuees die na de ramp een tijd in BenthuiZEN verbleef. Boeiend om ook uit zijn verslag te lezen.

Door: Anneke Bregman - de Groot

Op 7 maart 1950 trouwden (Neeltje) Tuijl en Cornelis (Kees) Verhoek. Neeltje was een geboren Benthuisense. Kees kwam uit Bruinisse. Korte tijd woonde het echtpaar in BenthuiZEN. Maar al spoedig vertrokken zij naar Ouwerkerk in Zeeland. Kees was boerenarbeider, Neeltje zorgde voor het huishouden dat ondertussen was uitgebreid met dochter Dineke. Het echtpaar woonde in een klein vrijstaand huisje in de polder buiten het dorp. Begin 1953 kwam er bezoek uit BenthuiZEN. Dat was vooral voor moeder Neeltje een grote vreugde. Wonen in Zeeland betekende weinig contact met haar moeder in BenthuiZEN. De reis was lang en duur.

Gezinsuitbreiding

Het bezoek van oma Tuijl had in het net begonnen 1953 een blijde reden. Er was weer gezinsuitbreiding op komst. De baby vond echter dat hij lang genoeg had gewacht en kwam drie weken eerder dan gepland ter wereld. Zoon Arie werd op 3 januari geboren, maar oma Tuijl zou nog tot eind januari blijven logeren en haar dochter helpen met de verzorging van Dineke en de baby.

Er kwam echter bericht uit BenthuiZEN. Thuis zou er een varken worden geslacht. Dat betekende veel bakken braden en wekken dus de terugkomst van oma Tuijl was dringend gewenst.

Tot grote teleurstelling van de familie Verhoek pakte oma Tuijl haar koffer en maakte op 25 januari de lange reis terug naar Zuid-Holland.

Storm

Toen begon in het weekend van 31 januari de storm die zo'n grote ramp veroorzaakte. Verhoek vertelt: "Mijn moeder en vader woonden in de polder bij het dorp Ouwerkerk. Het huis had beneden een kamer en keuken. In het aangebouwde schuurtje stond een varken. Boven op zolder was een slaapplek voor mijn vader en moeder met een ledikantje voor mijn zusje. De wieg stond in de kamer beneden. Het stormde die avond avonds zo erg dat mijn moeder bij het naar bed gaan mijn wieg tussen de kachel en een leunstoel had vastgezet. Al deed ze dat anders nooit." Die nacht braken de dijken door. Het water stroomde over de landerijen. Arie: "Toen mijn vader en moeder wakker werden, dreef mijn wieg al op het water. Mijn moeder was zo blij dat ze de wieg had vastgezet tussen de kachel en de stoel. Anders was de wieg waarschijnlijk omgevallen en was ik zeker verdronken."

De baby werd mee gegrist naar de zolder.

Arie: "Er kon niets worden gered, mijn vader en moeder hoorden het gegil van de hond en het varken, maar het water steeg zo snel dat ze alleen ons konden redden."

Ook de zolder was niet echt veilig. Door de kracht van het water kregen de muren enorme klappen. En vader Verhoek was terecht bang dat het huis zou instorten. Daarom besloot hij op het dak te klimmen en daar op redding te wachten. Arie: "In het dak zat zo'n klein dakraampje. Ik begrijp nog niet hoe het hun gelukt is om in die barre nacht daardoor naar buiten te klimmen. Mijn vader droeg Dineke, mijn moeder had mij op de arm." Buiten was het nog niet afgelopen. "Op het dak stormde het zo hard dat mijn vader bang was dat we van het dak zouden worden geblazen. Daarom kropen ze over de nok zodat wij meer beschut op het dak konden liggen."

In de vroege morgen kwam er redding. Een motorbootje haalde het verkleumde gezin van het dak. Precies op tijd. Nog geen minuut later werd het huis verzwolgen door de golven. Voor het buurhuis een paar meter verderop kwam de redding te laat. Voor de ogen van Kees en Neeltje Verhoek verdronk dat huis met de bewoners in de watervloed.

Arie vertelt dat zijn moeder later zo blij was dat haar moeder al terug was gegaan naar BenthuiZEN. Ze zei altijd: "We hadden oma Tuijl nooit kunnen redden, ze had nooit door het dakraam gekund en wat een geluk dat jij te vroeg werd geboren Arie, als ik nog zwanger was geweest had ik ook nooit door het dakraam gepast."

Kees en Nel Verhoek Tuijl voor hun woonboot met op de achtergrond de School met de Bijbel.

Moeder Verhoek met Dineke, Arie en Hans bij de woonboot.

Foto tijdens de watersnoodramp. Ook hier worden mensen van het dak gered.

Wonen

De familie Verhoek werd naar Rotterdam gebracht en vandaar is de familie naar BenthuiZEN gekomen. Daar woonden ze tijdelijk bij oma Tuijl in het Beelaertspark. Later kregen ze een eigen optrekje in de vorm van een woonboot. De woonboot lag in het water naast de School met de Bijbel.

Met de komst van zoon Hans werd de woonboot te klein en verkaste de familie naar het oude Schoutenhuis van de familie Van der Knijff. Terug naar Zeeland zat er niet meer in. Arie: "Mijn moeder wilde onder geen beding ooit weer in Zeeland wonen en ze is haar hele leven bang geweest als het ging stormen. Toen ik ouder was ben ik wel eens met mijn ouders naar Ouwerkerk gereden. In de polder vonden ze nog de fundamenten van hun oude huis. De woning is nooit meer opgebouwd."

Familie Post

Cornelis Post en zijn vrouw Janna kwamen met drie kinderen als evacuees aan in Benthuizen. Zij hoorden op zaterdagavond via de radio over het hoge water maar de volgende ochtend stond Kerkwerpe nog droog. Toch vertrouwde Post het niet en liet met een taxi zijn vrouw en kinderen naar het hoger gelegen Noordgouwe brengen. Zelf ging hij terug om de geit op zolder te zetten evenals de (nieuwe) wasmachine en stofzuiger. Daarna vertrok hij ook naar het hoger gelegen dorp. Daar hoorden zij de vreselijke verhalen over de dijkdoorbraak en kwamen de verhalen over wie er allemaal verdronken waren.

Op woensdag na de rampnacht moest de familie Post ook Noordgouwe verlaten om naar een veiliger plek te worden gebracht. Eerst naar Brouwershaven en vandaar naar de Ahoyhallen in Rotterdam. Daar waren mensen van het Rode Kruis.

Mees van Puffelen, chauffeur op de vrachtwagen die de familie Post terugbracht naar Zeeland. In z'n rolstoel lacht Willem Frijman vriendelijk naar de fotograaf.

Post vroeg of hij naar Benthuizen mocht. Daar woonde Bertus Bakker en die was getrouwd met een familielid van zijn vrouw. De familie Post verbleef enige tijd bij de familie Bakker. Werken kon voorlopig niet in Zeeland dus ging Cornelis Post werken bij Gerrit van Staalduinen.

Na een paar weken kon Post terug om te kijken of er nog wat over was van zijn bezit. Het huis stond er nog, al zat alles onder een 30 centimeter dikke laag slib. Tot zijn grote verwondering bleek de geit na drie weken op zolder nog te leven. De geit werd meegenomen en onderweg afgeleverd bij een kennis. Post ging terug naar Benthuizen. Via Bakker konden de evacuees zich huisvesten in de hervormde pastorie die toen leegstond.

Na ruim een jaar als evacuee kon de familie Post weer terug naar Zeeland. Met een vrachtwagen van De Ruiter en Mees van Puffelen als chauffeur kwam de familie weer in hun woning. Cornelis Post schrijft: "Op 17 februari 1954 zaten we dan weer thuis, met kale muren en op een gladde vloer, zonder vloerbedekking. (...) Met hulp van anderen hebben we het gered."

Bron: De ramp; door C. Post, feb. 2003

Nieuwjaarsbijeenkomst

2022 2023

*Goedenavond allemaal, hallo Pieterne!
Wat ging 2022 toch weer snel
Samen mogen we terugkijken op vorig jaar
Tijdens deze nieuwjaarsbijeenkomst, gezellig met elkaar.*

Zo begonnen Thomasvaer (Kees 't Jong) en Pieterne (Thea Bregman) aan hun terugblik over het jaar 2022 tijdens de Nieuwjaarsbijeenkomst van de Historische Kring Benthuisen.

In een goedgevulde 'Hoeksteen' opende voorzitter Jan de Ruiter de avond met zijn jaarlijkse Nieuwjaarstoespraak.

De Ruiter begon zijn toespraak met een terugblik over het jaar 2022. Een jaar waarin een verschrikkelijke oorlog in de Oekraïne begon.

Binnen de eigen vereniging stond de voorzitter in eerste plaats stil bij de leden die in het afgelopen jaar zijn overleden en wenste hij de nabestaanden sterkte in dit verlies.

De activiteiten werden na de afschaffing van de Corona-maatregelen weer voortvarend ter hand genomen. Maar De Ruiter riep alle aanwezigen op om na te denken of en wat zij voor de vereniging kunnen en willen betekenen. Zonder vrijwilligers is er geen vereniging en is dus ook de historie van Benthuisen voor onze kinderen en kleinkinderen niet meer beschikbaar!

Thomasvaer en Pieterne lieten op ludieke wijze de gebeurtenissen over Benthuisen in het jaar 2022 de revue passeren.

Zo herinnerden zij aan het tienjarig bestaan van Het Benthuis, werd de komst van het glasvezelnetwerk besproken, waren er padelbanen gerealiseerd en bleek dat slechts 53% van de Benthuisenaren het stembiljet voor de gemeenteraadsverkiezingen had ingevuld. Natuurlijk maakte het echtpaar ook gewag van het feit dat voorzitter Jan de Ruiter geridderd werd vanwege zijn vele vrijwilligerswerk. Daarnaast was er aandacht voor de tentoonstellingen, de 53^e avondvierdaagse, de 50^e bietenoptocht en nog veel meer. Dank je wel Thomasvaer en Pieterne!

Na de pauze, waarin de leden elkaar ook een gelukkig nieuwjaar konden toewensen, kwam Pim Oosterheert aan het woord. Oosterheert is de oprichter van het museum 'De Bommerzolder'. Hij wist met zijn verhalen en anekdotes over Marten Toonder en de strips van de heer Bommel en Tom Poes, de aanwezigen te voorzien van een interessant en humoristisch blik op het jaar 2023.

Museumstukken uit de oudheidkamer

Koffie, wie drinkt het niet? Al in oude tijden werden mensen verwend met een 'bakkie troost'. Vele jaren stond er een grote Olland koffiemolen op de toonbank in de winkel van Jan Verheul. Kocht de klant koffiebonen dan werden deze in de winkel gemalen.

In onze Winkel van Sinkel staat net zo'n Olland koffiemolen te pronken. Tijd om eens meer over koffiemolens te weten te komen.

Door: Miel Bregman

Op een vraag aan Koos Verheul wat hij zich nog kon herinneren van het koffie malen in de winkel vertelde hij het volgende: "In onze bedieningswinkel in de Dorpsstraat stond op de hoek van de toonbank een grote rode koffiemolen van het merk Olland. Bovenop stond een zilverkleurige trechter. In de zestiger jaren werden er meestal koffiebonen geleverd door de landelijk bekende koffiebranders.

De koffiemachine op de toonbank in de winkel van Jan Verheul.

Het verbruik was ook behoorlijk streekgebonden. Zo kwam de koffie die hier in de buurt te koop was meestal uit Rotterdam van het merk Van Nelle. In Friesland en Utrecht kocht en verkocht men Douwe Egberts koffie. In het oosten van het land was vooral de koffie van Kanis en Gunnink uit Kampen te koop. En in Groningen werd Niemeijer koffie verkocht. De koffie van het Klaverblad uit Leiden was nog het enige merk dat was overgebleven van de VOC.

Koffie malen

Van Nelle was vooruitstrevend door de koffie al te malen en vacuüm te verpakken. Dat waren vierkante pakken met de naam Supra.

Handkoffiemolen en wandkoffiemolen.

De meeste klanten kochten echter koffiebonen om zelf te malen. Thuis hing er dan een koffiemolen aan de muur met een slinger aan de voorkant. Veel mensen gebruikten een iets grotere vierkante koffiemolen met de slinger aan de bovenkant. Bij het malen klemde je dan de koffiemolen tussen de knieën. Na het malen werd dan het laatje dat aan de onderkant zat gelegeerd en had je dus altijd verse koffie.

Maar de winkelier had ook een oplossing. De klant kon de koffie in de winkel laten malen. In dat geval werd het pak koffie open gemaakt. De nietjes waarmee het pak was dichtgemaakt werden verwijderd en dan gingen de bonen in de verzilverde trechter boven in de koffiemolen. De klant kon kiezen uit twee maalstanden, grof of fijn. Het lege pak werd onder de trechter van de koffiemolen tussen een paar houten blokjes geplaatst. Wanneer de machine aangezet werd en begon te draaien, dan gebeurden er twee dingen. Ten eerste maakte de machine een enorm lawaai door de hoge snelheid van het malen. Je kon op dat moment de klant nauwelijks verstaan. Maar ten tweede verspreidde de gemalen koffie een heerlijke geur door de hele winkel. Na het malen werd het koffiepak weer met een nietje dichtgemaakt. De klant ging tevreden de deur uit met koffie in de tas en met achterlating van een heerlijke koffiengeur.

Twee winkelmeisjes van Verheul wegen koffie en suiker af.

Onder: de koffiemachine.

Kwaliteit

De kwaliteit van de koffie werd in die tijd met kleuren aangeduid. Het goedkoopste soort was paarsmerk. De meest gangbare soorten waren roodmerk, zilvermerk of goudmerk. De koffiebranders kwamen steeds meer tegemoet aan de wensen van de klant door vacuüm gemalen koffie aan te bieden. Zodat de koffiemolen, die een lange reeks van jaren zijn diensten bewezen had, overbodig werd en nu als pronkstuk dienst doet.'

De geschiedenis van de (elektrische) koffiemolenfabriek

Hoewel de handkoffiemolens nog lang dienstdeden of gewoon bleven hangen aan de keukenmuur, lieten steeds meer mensen hun bonen in de winkel malen. De ontwikkeling van elektrische machines stond namelijk niet stil.

In 1853 startte de uit Groningen afkomstige Hendrik Olland (1825-1901) in Utrecht een fabriekje voor de vervaardiging van wetenschappelijke instrumenten,

weegwerktuigen en koopmansbalansen. Hij maakte naam als instrumentmaker voor het KNMI. Het bedrijf ontwikkelde voortvarend en zoon W.C. Olland kon in 1896 de gevestigde zaak overnemen. In 1907 startte de firma met de vervaardiging van automatische toonbankweegschalen. Dat liep zo goed dat men in 1913 besloot met het produceren van meteorologische en natuurkundige instrumenten te stoppen.

goed, het profiteerde van de wederopbouwperiode en verbreedde het aantal producten. Nieuw

waren de kasregisters van Hugin uit Zweden en de automaten voor warme en koude dranken. A.J.C van Westrenen, aangetrokken als technisch tekenaar, ontwikkelde zich tot een vooraanstaand vormgever en zorgde er mede voor dat de koffieautomaat een succes werd.

Bij het 100-jarig bestaan, in 1953, werkten er ruim honderdtwintig mensen. De productiecapaciteit werd uitgebreid met een fabriek in Soest (1966-1980) en een fabriek in Emmeloord (1970-1972). Op 20 april 1978 mocht het bedrijf zich Koninklijke Olland Industrie- en Handelsmij. noemen. De groei betekende door gebrek aan ruimte echter ook het einde voor het bedrijf in De Bilt. In 1980 werd een nieuw bedrijfspand geopend aan de Brabanthaven in Nieuwegein. Helaas ontstonden er in het midden van de jaren

tachtig arbeidsconflicten tussen personeel en vakbonden. Uiteindelijk kwam het tot een faillissement in 1998. Er volgde een doorstart. Als handelsmaatschappij te Zaltbommel ging Olland een nieuwe toekomst tegemoet.

In 2004 werd de Koninklijke Olland onderdeel van het Zwitserse Selecta, gevestigd te Waardenburg, daarna legde het bedrijf zich volledig toe op de verkoop van koffie en koffieautomaten.

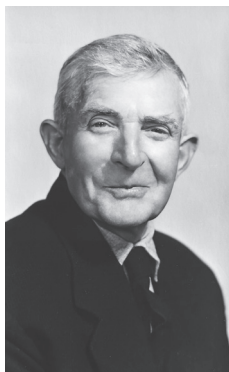
De administratie van Hendrik van der Grefte

Weet u veel over belastingen en de administratie die daarbij hoort? Ik niet, maar soms moet je door de zure appel heen bijten en je er toch eens goed over buigen. Voor dit Turfje was het bepaald geen straf. Mijn broer Anton bleek tussen oude papieren een map met de administratie van onze opa in zijn bezit te hebben en vroeg of de HKB interesse had. We duiken eens in belastingaangiften tussen jaren 48 en 51 van H. van der Grefte.

Door: Anneke Bregman - de Groot

Van der Grefte is geen BenthuiZense naam. Pas in 1918 werd Van der Grefte ingeschreven als ingezetene van BenthuiZEN. In het dorp werd hij meestal Van der Grift genoemd, maar dat was toch echt een vergissing. Hendrik (roepnaam Hein) trouwde op 1 mei van dat jaar met Antje Slootweg, dochter van Pieter Slootweg en Aaltje Roos. De acht en dertigjarige Antje woonde met haar vader (haar moeder was al overleden) ten tijde van hun huwelijk aan de Dorpsstraat, naast de familie Gräper. (Het huis van de familie Slootweg is er niet meer, er is nu een fietsenwinkel). Hein van der Grefte was geboren in Abcoude en had zijn bruid ontmoet via wederzijdse kennissen. Na het huwelijk trok het bruidspaar in bij de vader van de bruid. Het huwelijksgeluk duurde niet lang, Antje van der Grefte-Slootweg overleed in 1919 in het kraambed. Haar man Hein bleef achter met hun pasgeboren dochtertje, ook een Antje. Vader Hein bleef met dochter Antje in BenthuiZEN wonen, met zijn schoonvader Pieter Slootweg.

Achter het huis aan de Dorpsstraat was een stal met een paar koeien. In de zomer werden de koeien naar de weide in de Hoogetveen gebracht. De voorste koe werd aan een halster meegevoerd, de andere koeien liepen er dan achteraan. Naast de woning en stal van Piet Slootweg jr. (nu aan de Heereweg, huis van Heijboer) graasden dan de koeien uit het

Hendrik (Hein) van der Grefte op 80-jarige leeftijd.

dorp op een stuk land van Pieter Slootweg sr. Voor de winter inviel werden de koeien op dezelfde manier terug naar de stal geleid. Na het overlijden van senior in 1937 kwam het vee in bezit van schoonzoon Hein van der Grefte.

Stalbouw

In de familieherinnering stond er op de weide in de Hoogetveen een kleine zwarte stal. Uit de administratie blijkt dat Gräper in 1951 een nieuwe stal op dat land heeft neergezet. Het metselwerk werd gedaan door de Gebroeders Schellingerhout. De rekeningen zitten er nog bij. De gebroeders Gräper maakten een rekening op voor het maken van een schuur voor de som van 1170 gulden. Schellingerhout rekende 177 gulden voor het metselwerk. Daarin zat dan 18 gulden en 70 cent voor het arbeidsloon. De stal kon plaats bieden aan zeven koeien. Later was er aan de achterzijde nog een schuur gebouwd voor de opslag van veevoer en een varkensstal.

GEFRS GRÄPER
TIMMERLIEDEN EN AANNEMERS
Machinale Houtbewerking
DORPSTRAAT 121 • BENTHUIZEN
Postrek. 242317 • Telefoon 14

BENTHUIZEN, *Oktober*

Rekening voor *den Heer H. van der Grefte*
Toetrouwde

1951

Sept. Voor het maken van een schuur in de Hoogetveen met inbegrip van het maken van teekeningen en aanwag. volgens opgave. *1170.*

1170.

Gehr. Schellingerhout METSelaar - AANNEMER

BENTHUIZEN
Telefoon 17 - Giro 159655
*
UITVOERING VAN WERKEN IN GEWAPEND BETON

BENTHUIZEN, *31. October* 1951.

REKENING voor *den Heer H. van der Grefte*
hoogetveen

		ZEGEL	
<i>1951</i>	<i>2,15 guld. Stal bouwen.</i>	<i>15.</i>	<i>22 50</i>
<i>29</i>	<i>20 guld. op deuren geleid.</i>		
	<i>25 guld. Stal maken te Hoogetveen.</i>	<i>12 45</i>	
	<i>25 guld. op deuren geleid. 15 guld. Stal maken.</i>	<i>1 50</i>	
	<i>1,5 guld. grint. 1,5 guld. maassand.</i>	<i>18 60</i>	
<i>Oct 13</i>	<i>10 guld. cement.</i>	<i>31 00</i>	
		<i>40 80</i>	
		<i>1170 00</i>	

1170 00

Rekeningen

Veel bekende namen komen voorbij: Van Driel, Vis, Voskamp, Van den Dool, De Ruiter en Van Eeden Petersman. Het woord bestond nog niet, de praktijk wel; circulaire landbouw. De koeien en kalveren werden verkocht door Bernard van den Bosch. Veevoer werd gekocht bij Van Driel en de fiets werd (regelmatig) gerepareerd door Jac. Vis. Naast veekoeken aten de koeien ook hooi. Willem de Ruiter bracht daarom drie vrachten hooi. Die vrachten kostten 37 gulden en zestig cent.

In 1951 had Van der Grefte 5 koeien in bezit. Bewijs? De veearts stuurde een rekening waarin werd vermeld dat de koeien door hem waren onderzocht. Dat kostte f 7,50, 1 gulden vijftig per koe.

De meeste rekeningen werden tot die tijd met pen geschreven. Alleen de rekeningen van vervoerder Piet de Vrij waren al getypt.

Een strakke scheiding tussen privé en zaken werd er niet gehanteerd. Tussen opsomming van spijkers, reparaties van rieden en scheppen kom je ineens een reparatie tegen van een hordeur. Evenals een kinderkruiwagen. Want bij wagenmakerij Van den Dool werd er in februari 1950 een kinderkruiwagen gekocht. Dat was vast een cadeau voor zijn oudste kleinzoon Anton. Die is namelijk in februari jarig en werd toen drie jaar. Goedkoop was ie niet, 22 gulden vijftig! En dat in de tijd dat je nog geen honderd gulden per week verdiende.

Verder valt op dat huishoudelijke artikelen duur waren in vergelijking met het arbeidsloon. Een emailen afwasteiltje kostte 6 gulden zeventig. Terwijl voor 'een hordeur van nieuw gaas voorzien' slechts 1 gulden zeventig werd gerekend.

Per jaar betalen

Veel rekeningen werden per jaar opgesteld. Het zogenaamde 'opschrijven' werd in de jaren vijftig nog volop beoefend. De rekeningen van rijwielhandel Jac. Vis bevatten vele regels met kleine reparaties. Van januari tot augustus werd 9 keer de band gerepareerd à raison van 40 cent. Daarna was de band teveel opgelapt om nog een keer geplakt te worden en wordt er een nieuwe voor en achterband 'omgelegen'. Dat kostte dan wel bijna zes gulden. Vis kon meer dan bandenplakken. Je kon er ook een 'rubberlaars' laten repareren voor het luttele bedrag van 35 cent.

Links het huis/boerderij van Van der Grefte, daarachter het huis van Bernhard v/d Bosch.

De rekeningen van het veevoer van de fa W. van Driel werden ook per jaar verzonden. In een prachtig handschrift werd keurig vermeld hoeveel zakken haver, runderkoeken en pulp waren verkocht. De rekening was dan ook opgelopen tot 389 gulden. Van der Grefte had twee zakken voer over, die konden worden teruggebracht en werden op de rekening in mindering gebracht.

Inkomsten en uitgaven

De meeste inkomsten kwamen uit de verkoop van melk. De melk werd geleverd aan de CMC (Coöperatieve Melk Centrale). Uit de melkbriefjes blijkt dat de koeien ongeveer 15 liter melk per dag gaven. De gemiddelde melkprijs voor de boer was 20 cent per liter.

Oude koeien werden verkocht op de markt in Leiden door Bernhard van den Bosch. Van der Grefte kreeg er 300 gulden voor. Er werd een nieuwe koe voor teruggekocht, die kostte maar liefst 475 gulden. Gelukkig werden er ook kalfjes geboren. Die leverden bij verkoop rond de vijftig gulden op. Ook de varkens gingen naar de markt. 316 gulden leverde een zeug op in 1951. Piet de Vrij vervoerde de zeug en 4 schrammen (gesneden jonge varkens) in een van zijn veewagens. Dat kostte 6 gulden en 15 cent.

De grootste uitgaven waren de rekeningen voor het voer en op elke jaarrekening komen natuurlijk belastingen voor. Vermogensbelasting, inkomstenbelasting, straatbelasting, grondbelasting en Rijnländsbundergeld.

Gevonden; een map met rekeningen. Oud, dus niet meer interessant? Nee, juist uit die dagelijkse rekeningen komt het verleden weer tot leven!

Werken bij Nutricia.....

In de jaren 60 van de vorige eeuw was er in ons dorp BenthuiZEN niet voldoende werkgelegenheid voor mensen die wilden werken. Men ging op zoek in de omgeving en zo zijn er ook een aantal mensen uit BenthuiZEN bij Nutricia in Zoetermeer gaan werken.

Door: Marjolijn van der Haven-Verweij

Vijftiger jaren, een luchtfoto van de fabriek in Zoetermeer.

Nutricia is voor velen een begrip, maar toch even een korte uitleg over Nutricia. Beslist de moeite waard om over de geschiedenis, het ontstaan en hoe het allemaal verder ging met dit bedrijf te lezen op Wikipedia.

Nutricia is in 1896 opgericht door Martinus van der Hagen. Eerst onder de naam Numico. Het bedrijf produceerde voornamelijk chocomel en andere nevenproducten van melk. Er was nog geen uitgebreid productieaanbod. Dit veranderde door de volgende gebeurtenis.

Ene professor Backhuis in Berlijn gaf een lezing over zijn bevindingen van de vervanging van moedermelk. Iedereen kent de verhalen uit vroeger tijden, dat als een kind geboren werd en de moeder niet voldoende melk of geen gezonde melk had voor de pasgeborene, dit grote problemen gaf.

Had men geluk dan was er een andere vrouw die voeding kon geven. Anders was het tobben met verdunde melk etc. En menig kind heeft dit niet overleefd. Dus je begrijpt, de vinding van Backhuis om een product te creëren wat moedermelk kon vervangen was geweldig.

Johannes van der Hagen, die arts was en inspecteur van de Nederlandse Volksgezondheid, was bij die lezing en besprak dit met zijn broer Martinus, de hiervoor reeds genoemde Zoetermeerse boterboer die de fabriek Numico had opgericht.

Als ware ondernemer pakte hij dit op en zo werd Nutricia geboren. Nutricia betekent 'voeding'. Een doorbraak op gebied van babyvoeding.

Nutriciawinkels

Om dit aandacht te geven bij de mensen die hier gebruik van konden maken startte hij op verschillende plaatsen in het land speciale 'Nutricia-winkels'. De leider van zo'n winkel werd opgeleid om dit speciale product op de juiste manier te kunnen verkopen en vooral ook voorlichting over het product te kunnen geven.

Het bleef niet bij dit product. In 1906 produceerden zij o.a. lactosearme melk. Heel geschikt voor diabetespatiënten. In 1956 kwam er medische voeding in de productie en 1970 sondevoeding. Wij kennen Nutricia vnl. van babyvoeding en de Olvarit (de groente en fruit uit de bekende potjes en natuurlijk de flessen, pakjes en blikjes chocomel. Voor die productie zijn er ook mensen uit BenthuiZEN aan het werk geweest. Mijn vroegere klasgenote en nog steeds vriendin Mieke Franfoorder-Boevé heeft op het laboratorium gewerkt, Hennie Kooter-Alberts heeft 6 weken op kantoor bij Nutricia gewerkt en haar vader vele jaren. Arja Maas-Leune heeft een paar jaar op kantoor gewerkt en ook haar vader heeft vele jaren bij Nutricia gewerkt. Ik heb gevraagd of zij hun herinneringen met mij wilden delen om zo mijn verhaal over het werken bij Nutricia te kunnen schrijven.

Kijkje in het laboratorium van Nutricia in de zestiger jaren.

Mieke vertelt:

"In juli 1966 behaalde ik mijn MULO-B diploma op de Julianaschool in Zoetermeer. Tijdens het laatste schooljaar was er een excursiedag gepland naar de fabriek van Nutricia. Wat daar op mij de meeste indruk maakte was het laboratorium.

Omdat doorleren niet echt een optie was schreef ik een open sollicitatie naar Nutricia en dat resulteerde erin dat ik op 1 augustus 1966 in dienst trad als beginnend laborante op het bacteriologisch laboratorium.

Naast dit bacteriologisch laboratorium was er ook een analytisch lab, een fysisch lab en een proefkeuken. Ik denk dat er in totaal zo'n 30-35 mensen werkten.

Zo begon ik mijn loopbaan daar en mocht ik in het begin voedingsbodems klaarmaken die nodig waren om de producten die gemaakt werden bacteriologisch te kunnen testen. Ik groeide uit tot een laborante die alle werkzaamheden onder de knie had. Van monsters nemen tot op kweek zetten in petrischalen, bacterie- en schimmelonderzoek doen, kiemgetallen vaststellen etc. Toen ik ruim 6 jaar later afscheid nam vanwege mijn a.s. huwelijk en de daarmee gepaard gaande verhuizing was ik opgeklommen tot een zogeheten 'troubleshooter', d.w.z. als er ergens in één van de productielijnen een microbiologisch probleem was, dan werd ik daar ingezet.

Het waren de jaren 60. De tijd dat de welvaart een ware vlucht nam. Ik begon in 1966 met een bruto maandsalaris van f 200,00 en toen ik in 1972 wegging was dit gestegen tot f 1000,00 (gulden).

Mieke aan het werk in het lab.

Het grootste deel van deze jaren kreeg ik op de laatste werkdag van de maand mijn salaris contant in een ondoorzichtig envelopje. Het hoofd van het laboratorium kwam dat uitdelen. Altijd een feestelijk moment!

Aan het einde van het jaar werd iedereen ook bij dit hoofd geroepen en volgde je beoordeling. Wat deed je goed; wat kon beter. Het eindigde met de bekendmaking van je nieuwe salaris in het volgende jaar en had je het heel goed gedaan, dan kreeg je een bonus!!

Toen ik bij Nutricia werkte was het een veelzijdig bedrijf. Er was dagelijks de ontvangst van de melk van de boerenbedrijven uit de omgeving. De melkrijders kwamen elke morgen de melkbussen legen. Er werd babymelkpoeder gemaakt en koffiemelk. Toen werd er ook Nutrix (rijstemeel) gemaakt en Bambix (granen). In die tijd ontwikkelde zich de groentefabriek Olvarit, baby- en kleutervoeding. Het monstern van de fruithapjes was een populaire bezigheid op het laboratorium met name de appel/abrikozenvariant werd ruim gemonsterd want die lustten we allemaal graag!

Al met al kijk ik met plezier terug op die tijd. Ik heb er veel geleerd en toen ik in Breda bij een brouwerij hoofdanaliste microbiologie werd, kwam de ervaring die ik bij Nutricia had opgedaan goed van pas."

Hennie vertelt:

"Mijn vader, Toon Alberts, heeft eerst op agrarische bedrijven gewerkt. We woonden aan de Zegwaartseweg, naast de boerderij waar mijn vader werkte." Dat was meestal zo. Je woonde op de boerderij of in het arbeidershuis, samen vormde dit het bedrijf. Je kon niet zonder elkaar (dit werd wel eens anders verteld!) Toen Hennie van de lagere school ging, moest het gezin Alberts ook de Zegwaartseweg verlaten. Aan die weg werden nl. de boerderijen opgekocht om hun land te kunnen gebruiken voor de bebouwing van de grote stad die Zoetermeer zou worden. Hennie's vader ging niet verder op zoek naar hetzelfde werk. Er stond een grote fabriek (toen nog aan de rand van Zoetermeer, eind Stationsstraat) die altijd werknemers kon gebruiken: Nutricia.

Omdat het gezin altijd al gericht was op BenthuiZEN qua kerk en school, verhuisden zij naar de Graaf van Bloisstraat. Vader ging in Zoetermeer werken en Hennie ging intussen in Zoetermeer naar school. Na haar schooltijd heeft ze 6 weken op kantoor bij Nutricia gewerkt, maar dat heeft ze als een kwelling ervaren. Niets voor haar om de hele dag achter een bureau te werken, dus gaf ze het na 6 weken op. Haar vader heeft daar tot aan zijn pensioen gewerkt.

Toon Alberts krijgt een getuigschrift bij Nutricia, Zoetermeer, uitgereikt door de heer T. Kalisvaart.

“Mijn vader ging op zijn bromfiets naar zijn werk en ook de werktijden waren anders. Er was continudienst en daardoor zaten we ook vaak alleen met mijn moeder te eten. Eerst wat vreemd, maar dat zag je steeds meer om je heen gebeuren.” Steeds meer mensen in BenthuiZEN hadden niet meer hun werk op boerderijen maar bij andere bedrijven in de directe omgeving. Toen de auto volop intrede deed was het vaak nog verder weg. In het gezin Alberts werd het dan ook gewoon dat vader niet altijd meeat. Het was een zorgeloze tijd voor Hennie; papa ging naar Zoetermeer om te werken en het was fijn wonen aan de Graaf van Bloisstraat. Maar naast het werken op de fabriek werd het oude vak om in de landbouw te werken toch niet helemaal vergeten. Door de continudienst waren er ook dagen dat er niet gewerkt werd in Zoetermeer en dan werd de hulp van vader Alberts gevraagd. Hij was heel kundig op het gebied van aardappels sorteren en was dan ook vaak te vinden bij het boerenbedrijf van Diephout. Het werken bij Nutricia heeft Alberts gedaan tot aan zijn pensioen. Wat hij specifiek als taak had op de fabriek wist Hennie niet meer.

En Arja vertelt:

Arja wist zich wel te herinneren wat de werkzaamheden van haar vader, Andries Leune, waren: hij controleerde of de etiketten goed op de flessen werden geplakt.

Ook de vader van Arja had eerst in de landbouw gewerkt. Hij kreeg echter gezondheidsklachten waardoor hij dat zware werk niet meer hele dagen kon doen en ‘lichter’ werk moest zoeken. Zo kwam hij bij Nutricia te werken.

Arja is na haar schooltijd ook bij Nutricia gaan werken. Ze heeft dit meer dan twee jaar gedaan en had er een goed tijd vertelt ze. “Het leuke was”, zegt Arja; “Als ik eens iets moest vragen of brengen in de fabriek, dan liep ik zo, dat ik bij mijn vader langskwam. Dan kon ik even een gezellig praatje met hem houden. Dat gebeurde niet dagelijks natuurlijk. Ik werkte overdag op kantoor en mijn vader had continudiensten.”

Met die diensten was Leune best in zijn schik want hierdoor had hij ook dagen dat hij vrij was.

Zijn werkzaamheden in de landbouw koesterde hij nog altijd en dus kon hij in zijn vrije tijd deze enigszins blijven doen. Hij was dol op tuinieren en van tijd tot tijd hielp hij mee op een boerenbedrijf. Het gezin is in het dorp gaan wonen toen vader niet meer in de Hogeveen op een boerderij werkte. Ze zijn na een paar keer verhuizen op de Van Leeuwenhoekweg gaan wonen. “Tot aan mijn trouwen heb ik daar heerlijk gewoond,” memoreert Arja.

Vader Leune ging vanuit de Van Leeuwenhoekweg naar zijn werk bij Nutricia. Dit heeft hij gedaan tot 1976, toen is hij op zijn 57e met de VUT gegaan. Hij heeft met plezier bij Nutricia gewerkt. Vader Leune is in 2003 op 84-jarige leeftijd overleden.

Bijzonder is ook te vermelden dat de mensen die bij Nutricia werkten privé producten mochten verkopen zoals chocomelk of potjes babyvoeding. Ik heb niet kunnen achterhalen om welke hoeveelheden dit ging. Maar het zal wellicht een leuk extraatje qua inkomen zijn geweest.

Nutricia, een begrip in BenthuiZEN en zeker Zoetermeer, al is het bedrijf intussen Danone geworden en is het laboratorium waar Mieke werkte ook uitgegroeid. Op de website las ik dat in 2013 Nutricia Reseach Center in Utrecht geopend is! Maar vast staan er ergens nog kopjes, bekers etc. met grachtenhuisjes als afbeelding. Het servies wat lang geleden kon worden gespaard als je Nutricia producten kocht.

 Uw logo ook in dit blad? Neem contact op met: info@historischekringbenthuiZEN.nl	 Rabo Clubsupport Goed voor jouw club & geweldig voor de buurt
 Van Aalst Groothandel B.V. Italiëlaan 12 2391 PT Hazerswoude-Dorp Tel.: 0172 40 44 55 info@vanaalst-groothandel.nl www.vanaalst-groothandel.nl	Rozet 45 2742 PS Waddinxveen Tel.: 06 53 36 48 85 cvanmourik@cvanmourik.nl C.van Mourik Holding B.V.
 TRANSPORT COLLEGE Italiëlaan 8c 2391 PT Hazerswoude Tel.: 0172 23 23 44 info@bremmertransportcollege.nl www.bremmertransportcollege.nl	Peter de Peinder Ochternstraat 5 2731 EN BenthuiZEN Tel.: 06 26 96 79 05 info@depeinderinstallatiebedrijf.nl DE PEINDER INSTALLATIEBEDRIJF
Boomkwekerij Bij de Vaate en de Peinder Westzijdeweg 4b 2391 JG Hazerswoude-Dorp Tel.: 079 33 17 060	Administratiekantoor W. Pos Register Belastingadviseur Emmaplaats 32 2731 GL BenthuiZEN Tel.: 06 51 91 92 21 info@wimpos.nl
 colpo optiek Opticien, optometrist en hoorspecialist Gespecialiseerd in oogzorg, oogklachten, hoorzorg en meer Burgemeester Colijnstraat 21 2771 GE Boskoop Tel.: 0172 21 46 37 www.colpaoptiek.nl	Verbreepark 10-A 2731 BR BenthuiZEN Tel.: 079 34 60 969 www.poskaart.nl POS kaart
 fortune COFFEE Van der Waalstraat 58 2721 KX Zoetermeer Tel.: 079 34 38 810 www.fortune.nl	Kevin Schut Veluwemeer 42 2729 PC Zoetermeer Tel.: 06 24 49 14 51 info@schoonmaakbedrijfpos.nl schoonmaakbedrijf POS
 de Fysiotherapeut Fysio BenthuiZEN Dorpsstraat 49 2731 AL BenthuiZEN Tel.: 079 34 11 877 www.fysiobenthuiZEN.nl	Internationaal Transportbedrijf C. de Ruiter en Zonen B.V. Westzijdeweg 69a 2391 JE Hazerswoude-Dorp Tel.: 079 33 16 200 www.cderuiter.nl C.d.R. TRANSPORT
AANNEMINGSBEDRIJF GRÄPER B.V. Dorpsstraat 77 2731 AM BenthuiZEN Tel.: 079 33 13 962 www.aannemingsbedrijfgraper.nl	De Ruiter Transport B.V. Italiëlaan 8 2391 PT Hazerswoude-Dorp Tel.: 079 33 15 700 www.deruitertransportbv.nl DE RUITER TRANSPORT
HASSEFRAS verzekerings • pensioenen • hypotheek • financiële planning Ambachtsplein 2 2391 BD Hazerswoude-Dorp Tel.: 0172 58 83 40 www.hassefras.com	Administratiekantoor Willem Dreeslaan 229-231 2729 NE Zoetermeer Tel.: 079 31 90 687 info@slootwegconsultancy.nl www.slootwegconsultancy.nl slootweg consultancy
 Hijdra Heeft Het Doe het zelf & Speelgoed Prins Willem Alexanderplein 6 2731 EJ BenthuiZEN Tel.: 079 33 13 443	Hogeveenseweg 51 2731 LB BenthuiZEN Tel.: 0172 58 30 50 www.mvdspek.nl M. van der SPEK
 Huisman Wonen & Slapen Dorpsstraat 95 2391 BD Hazerswoude-Dorp Tel.: 0172 58 935 www.huismanwonen.nl	VDS Automotive Group B.V. Heerewegh 28 2731 BM BenthuiZEN Tel.: 079 59 39 445 www.vdsautomotive.com VDS Automotive Group b.v.
 JOBARCO CABLE CONNECTIVITY GROUP Jobarco B.V. / Pantaflex B.V. onderdeel van Cable Connectivity Group Verbreepark 15 2731 BR BenthuiZEN www.cableconnectivitygroup.nl	Prins Willem Alexanderplein 7 2731 EJ BenthuiZEN Tel.: 079 33 13 940 www.plus.nl/plus-verheul-benthuiZEN PLUS Verheul
 J.v.d.Kooy Timmer & onderhoudsbedrijf De Tocht 8 2731 CJ BenthuiZEN Tel.: 06 10 80 08 39	Hogeveenseweg 4 2391 NR Hazerswoude-Dorp Tel.: 079 34 10 539 info@vermeulengroep.com www.vermeulengroep.com VERMEULEN GROEP
 VDM Kwaliteit en zekerheid! Verbreepark 23 2731 BR BenthuiZEN Tel.: 079 34 20 601 www.vdmv.com	Administratiekantoor Verbreepark 6 2731 BR BenthuiZEN Tel.: 079 33 10 800 www.kantoorzaal.nl Kantoor Zaal

1963, de koningin Julianastraat in aanbouw, op de achtergrond de kassen van Van Gaalen.

Rechts: Annie Mets en Piet Brouwer voor hun huis in aanbouw in de Julianastraat.

Naast de Dorpsstraat is de koningin Julianastraat een van de langste straten in BenthuiZEN. Nadat de Wilhelminastraat was gerealiseerd werd er serieus werk gemaakt met de bouw van een groot aantal woningen. Naast huurhuizen kwamen er ook koopwoningen.

In 1966 waren de eerste huizen klaar.

De huizen veranderden het gezicht van het dorp. Waar eerst de koeien graasden stonden nu huizen. Het land werd gekocht van de boeren A. Zegwaard en J. van der Eijk. In de jaren tachtig verdwenen ook de kassen van P. van Gaalen. Langzamerhand verdween de agrarische bestemming uit de dorpskern.

